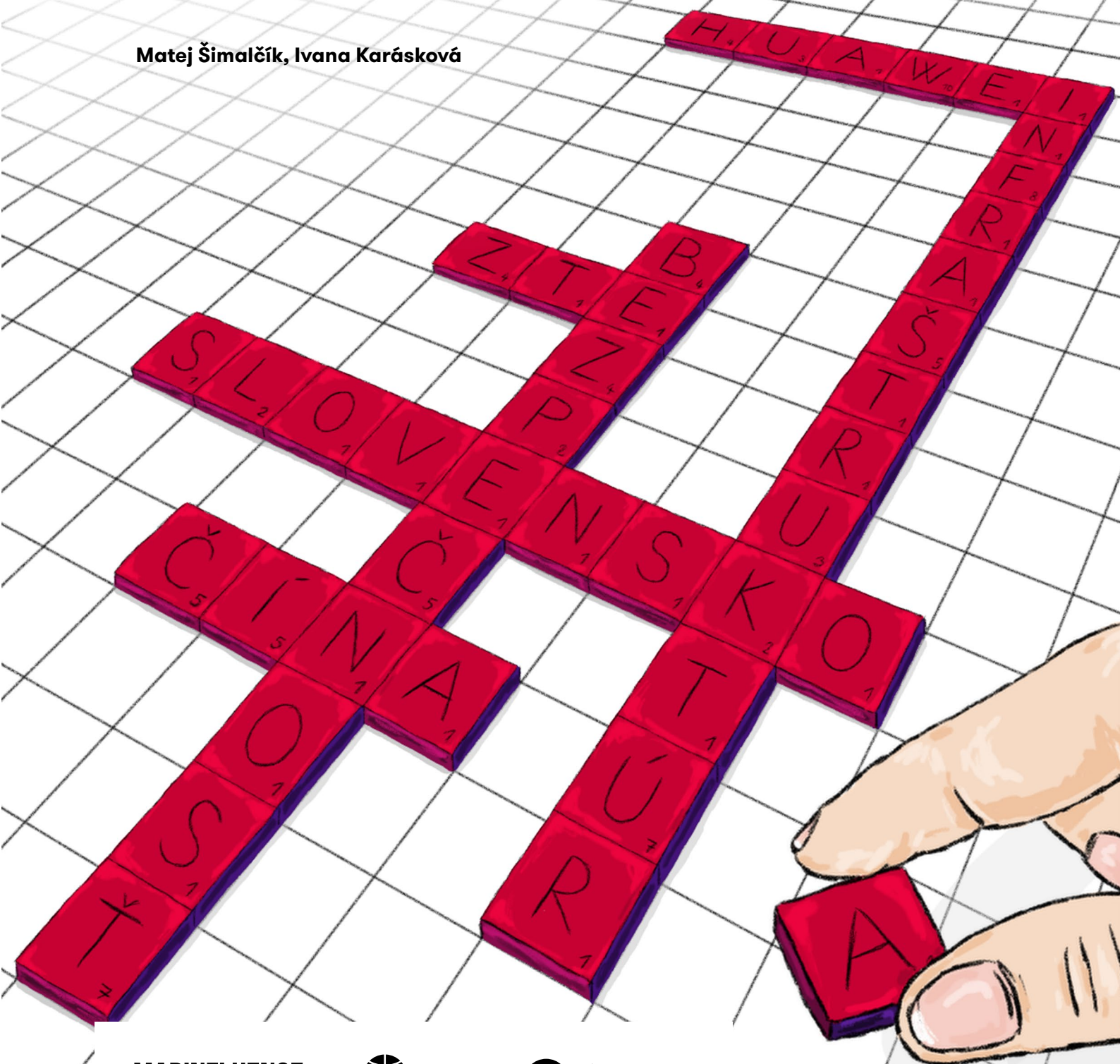

POLICY PAPER

Staré očakávania - nové obavy. Slovenská debata o čínskych investíciách a 5G siet'ach

Matej Šimalčík, Ivana Karásková

STARÉ OČAKÁVANIA – NOVÉ OBAVY. SLOVENSKÁ DEBATA O ČÍNSKYCH INVESTÍCIÁCH A 5G SIEŤACH

Policy paper

Jún 2021

Autori – Matej Šimalčík, Ivana Karásková

Citácia – Šimalčík, M. a Karásková, I. 2021 Staré očakávania – nové obavy. Slovenská debata o čínskych investíciách a 5G sieťach. Praha, Česká republika, Asociace pro mezinárodní otázky (AMO).

Dátová analýza – Ak chcete získať prístup k všetkým údajom o čínskych aktivitách v strednej Európe, navštívte nás na adrese www.mapinfluence.eu.

Publikácia bola pripravená v rámci projektu MapInfluenCE (pôvodne ChinfluenCE), ktorý sa zameriava na vplyv Číny a Ruska v strednej Európe, konkrétne v krajinách Vyšehradskej štvorky – v Českej republike, Poľsku, Maďarsku a na Slovensku. Komparatívna povaha projektu umožňuje identifikovať stratégie a taktiky používané Čínou a Ruskom, ako aj identifikovať konvergenzie a divergenzie v ich jednotlivých prístupoch. Projekt je koordinovaný Asociáciou pre medzinárodné otázky (AMO), pražskou mimovládnu organizáciou a zahraničnopolitickým think-tankom. Prípravu tejto publikácie podporil grant od National Endowment for Democracy (NED).

Táto publikácia vychádza z komparatívnej štúdie Karásková, I. et al. (2021). Careful or careless? Debating Chinese investment and 5G technology in Central Europe. Prague, Czech Republic, Association for International Affairs (AMO).

Ďakovanie – Autori by chceli poďakovať výskumným asistentkám Barbare Kelemen a Anete Rothovej za ich pomoc v procese zberu dát a analýzy mediálneho diskurzu.

Sadzba – Zdeňka Plocrová

ASOCIACE PRO MEZINÁRODNÍ OTÁZKY (AMO)

Žitná 27/608

CZ 110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 813 460

info@amo.cz

www.amo.cz

© AMO 2021

ISBN 978-80-87092-96-5 (pdf verzia)

Obsah

Zhrnutie	4
Hlavné odporúčania	7
Úvod a metodológia	8
Slovensko: Diskurz formovaný za hranicami?	11
Závery a odporúčania	23
Autori	24
O MapInfluenCE	25
O AMO	26
O CEIAS	27
Zdroje	28

Zhrnutie

- Za posledné tri roky prešiel mediálny diskurz o Číne v krajinách Vyšehradskej štvorky (V4) významnými zmenami. Tento policy paper mapuje vývoj v dvoch konkrétnych prípadoch, a to mediálny diskurz ohľadom čínskych investícií v regióne a zapojenie Číny do budovania sietí 5G. Zistenia sú porovnávané s predošlou analýzou,¹ umožňujúc tak vytváranie ďalších záverov o celkovom vývoji diskurzu, pokiaľ ide o úlohu Číny v krajinách V4 od roku 2010.
- Český mediálny diskurz o čínskych investíciách a zapojení sa do budovania 5G v rokoch 2017 až 2020 bol prekvapivo fádny a mal väčšinou neutrálny sentiment. V tomto období diskurzu dominovali novinári a politici. Na naratív o 5G však mala vplyv aj česká bezpečnostná komunita. Kriticky zhodnotený, neutralita diskurzu nie je výsledkom živej debaty s dôkladným zvážením argumentov, a ako taká sa dá ľahko zvrátiť ktorýmkoľvek extrémnym smerom.
- Diskusia o čínskych investíciách sa väčšinou zameriavala na nedostatok adekvátnych investícií alebo na fiasko spoločnosti CEFC v Českej republike, a nie na rozlišovanie medzi vítanými investíciami v určitých odvetviach v porovnaní s oblasťami, kde by predstavovali bezpečnostné riziko.
- Analýza ukázala, že český mediálny diskurz o 5G, hoci je internacionalizovaný na úrovni tém a štruktúry, je primárne ovplyvnený domácimi záujmami. Médiá mali väčšinou tendenciu hovoriť o tejto téme ako o technickej záležitosti, čo vzbudzovalo všeobecný dojem, že by o nej mali rozhodovať politici a odborníci. Debatu výrazne ovplyvnilo varovanie českého Národného úradu pre kybernetickú a informačnú bezpečnosť (NÚKIB) pred používaním čínskych produktov v sieťach 5G. Varovanie NÚKIB mnohokrát kritizoval český prezident Miloš Zeman. Výsledkom je, že český diskurz o 5G sa prelína so schopnosťou NÚKIB odolávať politickým tlakom a udržať si svoju dôveryhodnosť.
- Čínski aktéri, ako napríklad spoločnosť Huawei, naďalej ovplyvňujú český mediálny diskurz. Na základe analýzy sa zistilo, že spoločnosť Huawei od októbra 2020 pravidelne sponzorovala umiestňovanie reklám do Denik.cz. Rovnako zaujímavý je naratív, ktorý publiku sprostredkovala TV Barrandov spoluvlastnená čínskou štátnou investičnou spoločnosťou CITIC. Sentiment jej mediálnej produkcie bol voči Číne jednoznačne pozitívny, zatiaľ čo voči USA zaujala kritický postoj.
- Diskurz poľských médií o čínskych investíciách a zapojení Číny do budovania 5G sietí mal prevažne neutrálny tón. Zdá sa, že súčasné oslabenie väzieb

medzi Varšavou a Pekingom má v porovnaní s predchádzajúcim obdobím za následok menšie nadšenie z čínskych investícií a všeobecný pokles záujmu o túto tému.

- Zameranie poľských médií sa posunulo smerom k sledovaniu strategických a bezpečnostných dôsledkov čínskej ekonomickej prítomnosti v Poľsku a väzieb s vonkajším svetom, ktoré médiá do veľkej miery vidia cez prizmu čínsko-americkej strategickej konkurencie. Pokiaľ ide o otázku 5G, do popredia sa tak dostali bezpečnostné aspekty a úloha USA, a to aj napriek úsiliu predstaviteľov spoločnosti Huawei a čínskych diplomatov o zlepšenie imidžu spoločnosti.
- Poľský mediálny diskurz súvisiaci s Čínou vedú predovšetkým novinári a politici, nie odborníci alebo akademici. Jeho veľká časť pochádza zo zahraničných médií, predovšetkým západoeurópskych a amerických, alebo je založená na obsahu kopírovanom priamo z poľských a medzinárodných tlačových agentúr. Krátke správy spravidla prevládajú nad dlhšími analytickými článkami a takmer neexistujú nijaké príklady investigatívnej žurnalistiky v tejto oblasti.
- Väčšina mediálneho pokrytia vychádzala zo zjednodušenej perspektívy, v ktorej USA tlačili na Poľsko, aby rozhodovalo v súlade so záujmami Washingtonu, a Varšave tak zostával veľmi malý priestor na uplatňovanie vlastnej politiky. Mnoho médií zároveň ponúklo priestor vysoko spolitizovaným hlasom (napr. čínskym diplomatom alebo americkým politikom) bez toho, aby kriticky diskutovali a porovnávali ich argumenty, a tak tieto médiá riskovali, že budú vnímané akoby legitimizovali tieto politické pozície.
- Napriek rastúcemu vplyvu sú čínske subjekty stále na okraji mediálneho diskurzu v Poľsku, so zjavne obmedzeným záujmom miestnych autorov prispieť k domácej i medzinárodnej diskusii o vzostupe Číny.
- Na Slovensku medializácia Číny odráža zmeny v slovenskom prístupe k Číne a celkové vytriezvenie z čínskych sľubov. To sa prejavilo na klesajúcom záujme o tému čínskych investícií, ako aj na čoraz negatívnejšom sentimente, s akým o tom informovali médiá.
- Na Slovensku stále neexistuje komplexná verejná diskusia o Číne. Významnú časť mediálneho pokrytia tvoria prebraté správy z tlačových agentúr.
- Slovenský diskurz tvoria predovšetkým zahraniční aktéri, najmä politici z USA, Číny a Českej republiky. Slovenskí politici nie sú prominentní a výsledkom je, že slovenská národná diskusia o tejto téme bola len málo výrazná.
- V Maďarsku zostávajú médiá blízke vláde pozitívnejšie voči Číne ako opozícia a nezávislé médiá. Provládne médiá však zriedka chvália samotnú Čínu. Zameriavajú sa najmä na úspechy maďarskej zahraničnej politiky pri vytváraní

užších vzťahov s Čínou a zdôrazňujú význam bilaterálnych hospodárskych a politických väzieb. Vzťahy s Čínou sa tak vykresľujú ako dobré pre Maďarsko.

- Ako ukázali iné výskumy, elita vládnej strany podporuje realistický pohľad na Čínu. Kognitívne napätie medzi pročínskym naratívom vlády a hlboko zakorenеныmi osobnými podozreniami novinárov by mohlo ľahko viesť k scenáru, v ktorom sú bilaterálne vzťahy vykreslené pozitívne, zatiaľ čo samotná Čína je vnímaná negatívne.
- Maďarské mediálne pokrytie otázok súvisiacich s čínskymi investíciami je väčšinou motivované konaním diplomaticky významných udalostí a aktivitou provládnych médií, ktoré proaktívne zvyšujú počet článkov o medzinárodných aktivitách maďarských vládnych predstaviteľov. Rozsiahle pokrytie investícií do nehnuteľností je špecifikom maďarského diskurzu v porovnaní s diskurzom v ďalších troch krajinách V4. V otázke 5G dominovali novinári, ktorí sa spoliehajú na zahraničné zdroje, ako napríklad západné tlačové agentúry.
- Maďarský diskurz o Číne sa zameriava predovšetkým na materialistické aspekty, zatiaľ čo hodnoty alebo politické otázky sú pre miestne médiá menej relevantné. Vzhľadom na to, že širšia verejnosť nepovažuje túto tému za dôležitú alebo nie je dostatočne informovaná, je nepravdepodobné, že sa tento prístup v blízkej budúcnosti zmení, pokiaľ parlamentné voľby v roku 2022 neprinesú zásadné zmeny v politickom živote krajiny.

Hlavné odporúčania

- Krajiny Vyšehradskej štvorky by mali podporovať investigatívnu žurnalistiku, pretože neustále rastie potreba informovanej verejnej diskusie založenej na faktoch.
- Politici by sa mali vyhnúť zbytočnému politizovaniu a populistickému vymedzovaniu diskurzu zameraného na Čínu. Vytvorenie efektívnej zahraničnej, bezpečnostnej a hospodárskej politiky voči Číne si vyžaduje diskurz založený na faktoch, ktorý je motivovaný jasne formulovanými národnými záujmami.
- Nedostatok miestnych elít so špecifickými znalosťami o Číne a súvisiacich otázkach je pretrvávajúcim problémom, najmä na Slovensku. Vlády by mali podporovať rozvoj domácej komunity expertov sledujúcej Čínu, aby sa vytvoril pevnejší základ porozumenia verejnosti pre národnú diskusiu o záujmoch krajín voči Číne.
- Pretože z hľadiska Washingtonu aj Bruselu rastie význam čínskych investícií a účasť čínskych spoločností v sieťach 5G, región by mal byť pripravený viesť neľahké diskusie s nelichotivými závermi. V tejto súvislosti by všetkým krajinám V4 prospelo pravidelné zverejňovanie oficiálnych informácií o čínskych investíciách a všeobecne maximálna transparentnosť v tejto oblasti.

Úvod a metodológia

Ivana Karásková

V roku 2018 projekt MapInfluenCE publikovala štúdiu s názvom *Central Europe for Sale: The Politics of China's Influence*,² ktorá prezentovala zistenia jedinečného rozsiahleho výskumu mediálneho pokrytia Číny a politického vplyvu Číny v Českej republike, Maďarsku a na Slovensku od roku 2010 do polovice roku 2017. Tento výskum poskytol nový pohľad na formovanie čínskeho vplyvu v týchto troch krajinách, opierajúc sa o analýzu súboru dát s viac ako 7 700 mediálnymi výstupmi a sériu rozhovorov s tvorcami politiky voči Číne a ďalšími zasvätenými osobami. Analýza položila zásadné otázky o tom, ako sa formuje diskurz o Číne v strednej Európe, kto určuje agendu a aké témy prevládali v mediálnych debatách týkajúcich sa Číny. Analýza sa týkala denníkov, týždenníkov s politickým alebo ekonomickým zameraním, rozhlasových a televíznych staníc a spravodajských serverov. Zamerala sa na bežné aj alternatívne médiá, verejné aj súkromné, vrátane médií (spolu)vlastnených čínskymi spoločnosťami.

Výskum predstavoval prvý pokus využiť analýzu mediálneho diskurzu na výskum pokrytia Číny v strednej Európe. O rok neskôr tím pridal analýzu mediálneho pokrytia Číny v Poľsku, ktorá pokrýva ešte dlhšie obdobie (2010 – jún 2018) a umožnil porovnanie medzi všetkými krajinami Vyšehradskej štvorky (V4).³

Podstatné je, že práca MapInfluenCE v prípade Českej republiky odhalila, že čínske vlastníctvo miestnych médií účinne eliminuje všetky negatívne názory na Čínsku ľudovú republiku (ČĽR) a jej politiku. Tieto zistenia prispeli k nevyhnutnému mentálnemu posunu vo vnímaní médií kľúčovými európskymi aktérmi a viedli k začleneniu médií do Európskeho mechanizmu preverovania investícií, ktorý sa stali plne funkčným v októbri 2020.⁴ Týmto nástrojom sa vytvoril mechanizmus spolupráce a zdieľania informácií, pokiaľ ide o investície mimo európskych investorov do citlivých sektorov. Médiá boli následne zahrnuté do vnútroštátnych právnych predpisov o investičnom skríningu (napr. v Českej republike alebo pripravovanom slovenskom zákone), ktoré vládám umožnili blokovať nežiaduce investície do strategických sektorov. Jedno z odporúčaní policy paperu MapInfluenCE z roku 2018 tak formovalo tvorbu politik na úrovni EÚ aj na vnútroštátnej úrovni, ktorá prispieva k lepšej ochrane médií.

Výskum taktiež identifikoval a objasnil väzby medzi tvorcami agendy zapojenými do diskurzu o Číne v krajinách V4. Zistilo sa, že diskurz tvorili predovšetkým novinári a politici. Tiež bolo zistené, že úroveň porozumenia Číny bola v mnohých prípadoch dosť rudimentárna. Preto autori apelovali na zvýšenie odborných znalostí o Číne v krajinách strednej Európy. „Potrebujeme,“ tvrdili autori, „nielen intenzívnejšiu účasť odborníkov na Čínu vo verejnej diskusii, ale aj neustále vzdelávanie novinárov, tvorcov politik a politikov. Cieľom je podporiť kritickú diskusiu o Číne založenú na

faktoch, a nie na predsudkoch alebo zbožných želaniach. Podpora investigatívnej žurnalistiky s dlhodobým zameraním na čínske témy je podstatnou súčasťou tejto priority.⁴⁵ Autori navyše tvrdili, že stredoeurópska verejnosť mala poväčšine prístup len k informáciám prevzatým zo zahraničných spravodajských agentúr alebo anglicky hovoriacich mediálnych zdrojov.

Nakoniec, autori taktiež konštatovali významné rozdiely v tóne a zameraní médií v krajinách V4. Zatiaľ čo poľské, maďarské a slovenské médiá sa zameriavali predovšetkým na témy ako obchod, investície (alebo ich nedostatok) a bilaterálne hospodárske vzťahy, charakteristické prevažne neutrálnym sentimentom diskurzu, české médiá sa čoraz častejšie zameriavali na kritiku porušovania ľudských práv v Číne, po ktorej nasledovali zmienky o cenzúre, komunizme a Tibete.

O tri roky neskôr sa dá s istotou tvrdiť, že hoci na akademickej pôde a v think-tankoch stále pretrváva nedostatok dostatočného národného financovania venovaného domácim odborným znalostiam o Číne, vyvinula sa nezávislá miestna žurnalistika zameraná na Čínu. Investigatívni novinári pomohli objasniť spoluprácu Číny s akademickou obcou,⁶ netransparentné rokovania miestnych politikov s Čínou,⁷ čínsku propagandu a dezinformačné taktiky pri ovplyvňovaní médií⁸ alebo aktivity čínskej spoločnosti Huawei.⁹ Úroveň povedomia o problémoch spojených s (niektorými) aktivitami Číny v strednej Európe medzi miestnymi politikmi, osobami s rozhodovacími právomocami, think-tankermi, novinármi a širokou verejnosťou sa pravdepodobne zvýšila.

Ako už bolo spomenuté vyššie, za posledné tri roky prešiel mediálny diskurz o Číne vo vyšehradských krajinách mnohými zmenami. Aby sa tento vývoj dal úplne a komplexne pochopiť, rozhodli sa výskumníci rozšíriť diskurzívnu analýzu na neskoršie obdobie. Pretože však Čína čoraz viac predstavuje ústredný bod záujmu pre politických aktérov po celom svete, jej mediálne pokrytie sa zodpovedajúcim spôsobom zvýšilo. Uplatnenie tej istej metodológie, ktorá umožnila rozsiahle zmapovanie pokrytia Čínou v roku 2018, už preto nie je možné z dôvodu veľkého množstva publikovaných výstupov. Výskumníci sa preto rozhodli zamerať iba na dve kľúčové otázky – čínske investície v krajinách V4 a zapojenie Číny do budovania sietí 5G. Tieto dve otázky mali jasný regionálny rozmer a vývoj diskusie o tejto téme sa dal dokumentovať počas celého obdobia. Tieto témy nielen predstavujú najdôležitejšie aspekty čínskeho vplyvu v regióne – ekonomické a technologické – ale tiež prekonávajú národný a regionálny kontext diskusií a silne ho spájajú so širším medzinárodným vývojom vrátane vzťahov s kľúčovými politickými a bezpečnostnými partnermi štátov strednej Európy (napr. USA alebo Nemecko).

Výskumníci si opäť položili kľúčovú otázku o tom, ako sa od uskutočnenia predchádzajúcej analýzy do konca roku 2020 vyvinul diskurz o ekonomických otázkach (čínske investície) a bezpečnostných otázkach (zapojenie do sietí 5G) v súvislosti s Čínou. Ktoré faktory ovplyvnili diskurz? Bol diskurz ovplyvnený vnútornými záležitosťami alebo aktivitami iných medzinárodných aktérov (ako Čína, Európska únia alebo USA)? Kto boli hlavní aktéri nastavujúci agendu a ako vnímali tieto dve otázky? Zmenil sa diskurz od vtedy, čo bola uskutočnená predchádzajúca analýza z roku 2010? A nakoniec, čo sa dá celkovo povedať o predošlej dekáde informovania stredoeurópskych médií o Číne?

Výsledná analýza pokrýva správy najsledovanejších národných médií od júla 2017 (v prípade Poľska júl 2018) do konca roku 2020. Na analýzu bolo celkovo vybraných 55 českých, poľských, maďarských a slovenských médií (denníky, televízne a rozhlasové stanice a online spravodajské portály), čo viedlo k vytvoreniu súboru 1 744 textov o čínskych investíciách a 1 769 textov o čínskom zapojení sa do sietí 5G v štyroch rôznych jazykoch.

Dátové súbory boli potom kódované podľa niekoľkých kritérií: typ textu (napr. správy, články, komentáre, rozhovory atď.), podtémy (témy diskutované vo vzťahu k hlavnej téme, usporiadané ako kľúčové slová) a aktéri nastavujúci agendu (autori a spoluautori textov a citovaní jednotlivci alebo zástupcovia inštitúcií). Druhou úrovňou výskumu pokrytia Číny v súvislosti s otázkami 5G a investícií v médiách krajín V4 bolo stanovenie afektívnych atribútov nachádzajúcich sa v textoch. Afektívne atribúty predstavujú celkový tón mediálneho pokrytia. Ide teda o sentiment, ktorý ovplyvňuje čítanie textu, a novinári ho používajú pri rámcovaní udalostí. Kódovanie sentimentu sa uskutočňovalo na trojbodovej stupnici Likertovho typu – sentiment mohol byť neutrálny, negatívny alebo pozitívny. Kodéri merali sentiment (neutrálne, negatívne alebo pozitívne postoje voči Číne) názorov prezentovaných v súbore kľúčových tém vrátane možných variácií medzi rôznymi mediálnymi výstupmi. Každý text dostal iba jednu hodnotu sentimentu.

Nasledujúca kapitola podrobne popisuje mediálny diskurz na Slovensku. Stav mediálneho pokrytia v ostatných krajinách V4 je k dispozícii v komparatívnej publikácii projektu MapInfluenCE.¹⁰

Slovensko: Diskurz formovaný za hranicami?

Matej Šimalčík

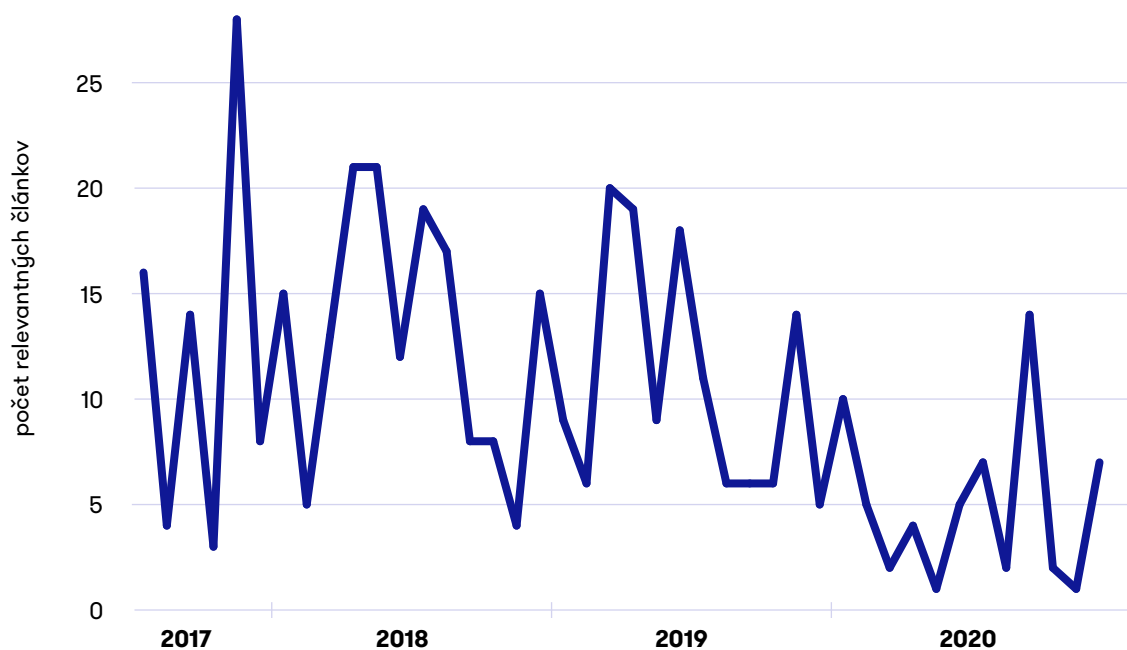
Čína je dlhodobo v slovenskom verejnom diskurze marginalizovanou témou, ktorá zväčša leží mimo záujmu slovenských politikov. Slovenskej politickej scéne dominovala od roku 2006 do začiatku roku 2020 jediná politická strana (SMER-SD),¹¹ ktorá mala silne ekonomicky orientovaný pohľad na Čínu a považovala bezpečnosť a ľudské práva za otázky, ktorých riešenie je v rozpore s ekonomickými záujmami Slovenska. Zvolenie Zuzany Čaputovej za slovenskú prezidentku v roku 2019 a širšie politické zmeny po parlamentných voľbách v roku 2020 mali zásadný vplyv na to, ako politici pristupujú k Číne. Ich verejné vyhlásenia o Číne sú čoraz viac koncipované z hľadiska bezpečnosti a ľudských práv, pričom spochybňujú rozsah ekonomických výhod, ktoré Slovensko získalo z interakcií s Čínou v minulosti.¹² Minulý výskum mediálnych naratívov o Číne na Slovensku uskutočnený projektom MapInfluenCE (zameraný na obdobie od januára 2010 do júna 2017) odhalil, že mediálne pokrytie Číny sa zameriavalo predovšetkým na ekonomické témy (napr. čínsky ekonomický rast, hospodárska politika atď.) a nie na čínsko-slovenské vzťahy, ani politické témy (napr. ľudské práva, bezpečnosť atď.). Diskusia bola zároveň do značnej miery neutrálna a pri zbere dát bolo identifikovaných viac negatívnych článkov o Číne ako pozitívnych.¹³ Pretože však Slovensko v poslednej dobe prešlo politickými zmenami a Čína sa čoraz častejšie objavuje v politickej agende, bolo potrebné vykonať ďalšiu analýzu mediálneho diskurzu v krajine.

Dáta pre analýzu naratívov médií o zapojení Číny do budovania siete 5G a o čínskych investíciách boli zbierané v najsledovanejších slovenských médiách. Päť najčítanejších denníkov (Nový čas, Plus jeden deň, Pravda, SME a Denník N), tri rozhlasové stanice (Rádio Slovensko, Fun rádio a Rádio Expres), tri televízne stanice (Markíza, JOJ a STV1) a tri online spravodajské portály (aktuality.sk, bulvárny portál topky.sk a sme.sk) boli vybrané na analýzu na základe veľkosti publika. Pomocou mediálnej databázy Newton sme identifikovali 420 článkov o čínskych investíciách a 379 článkov, ktoré pojednávajú o čínskej účasti na výstavbe 5G infraštruktúry.

Dve skúmané témy ukazujú protichodné trendy v pozornosti, ktorú im médiá venujú. V sledovanom období zaznamenávame klesajúci trend v pokrytí témy čínskych investícií. Pokrytie čínskych investícií v roku 2020 predstavovalo približne jednu tretinu pokrytia v roku 2018. Tento trend sa zhoduje s triezvejším pohľadom na potenciál prilákania čínskych investícií, aký sme videli za posledné tri roky medzi slovenskými politikmi a odborníkmi.¹⁴

Na druhej strane, účasť Číny na budovaní 5G sietí vykazovala v rovnakom období rastúce pokrytie. Podobne ako v Českej republike sa sa 5G reálnou témou pre miestne médiá stala až v roku 2019. V roku 2018 uverejnili slovenské médiá zahrnuté v našej

GRAF 1: ČASOVÝ VÝVOJ POKRYTIA PROBLEMATIKY ČÍNSKÝCH INVESTÍCIÍ V SLOVENSKÝCH MÉDIÁCH (7/2017-2020)

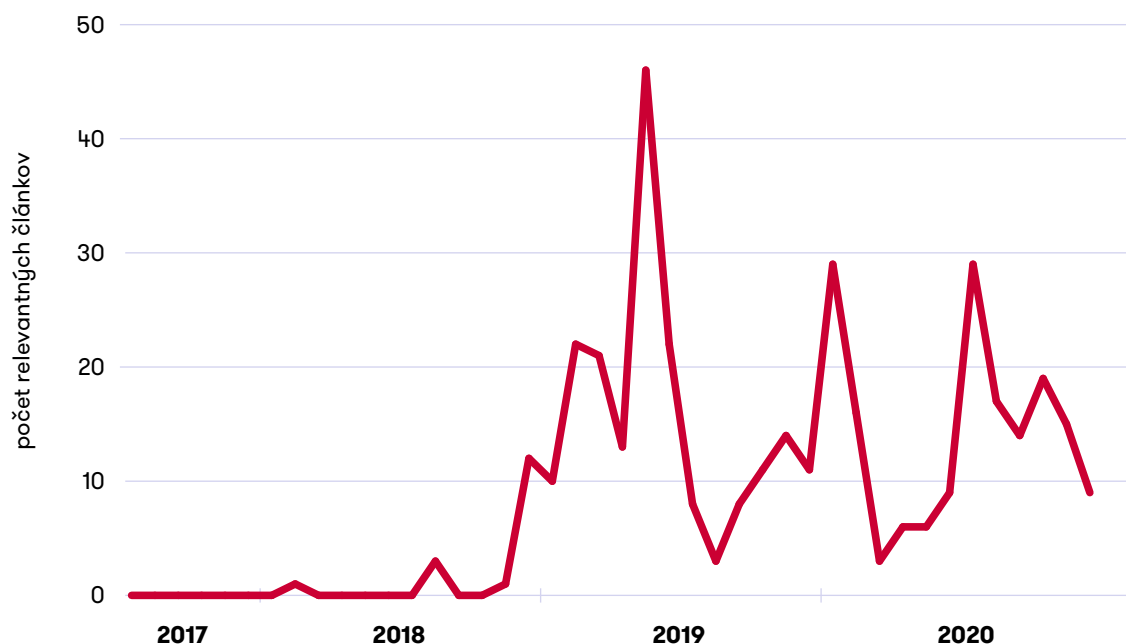

GRAF 2: VÝVOJ POKRYTIA PROBLEMATIKY ČÍNSKÝCH INVESTÍCIÍ V SLOVENSKÝCH MÉDIÁCH (7/2017-2020)

	počet relevantných článkov v danom roku				celkom
	2017	2018	2019	2020	
Nový čas	1	2	0	0	3
Plus jeden deň	1	1	1	0	3
Pravda	9	19	9	3	40
SME	7	17	12	9	45
Denník N	4	2	8	4	18
TV Markíza	3	4	3	1	11
TV JOJ	0	3	0	0	3
STV 1	9	14	7	0	30
Rádio Expres	0	0	0	0	0
Rádio Slovensko	6	10	12	9	37
Fun rádio	0	1	0	0	1
aktuality.sk	8	22	18	6	54
topky.sk	1	0	6	2	9
sme.sk	24	64	52	26	166
celkom článkov v danom roku	73	159	128	60	420

Staré očakávania – nové obavy. Slovenská debata o čínskych investíciách a 5G sieťach

GRAF 3: ČASOVÝ VÝVOJ POKRYTIA TÉMY 5G V SÚVISLOSTI S ČÍNOU V SLOVENSKÝCH MÉDIÁCH (7/2017-2020)

GRAF 4: VÝVOJ POKRYTIA TÉMY 5G SIETÍ V SÚVISLOSTI S ČÍNOU V SLOVENSKÝCH MÉDIÁCH (7/2017-2020)

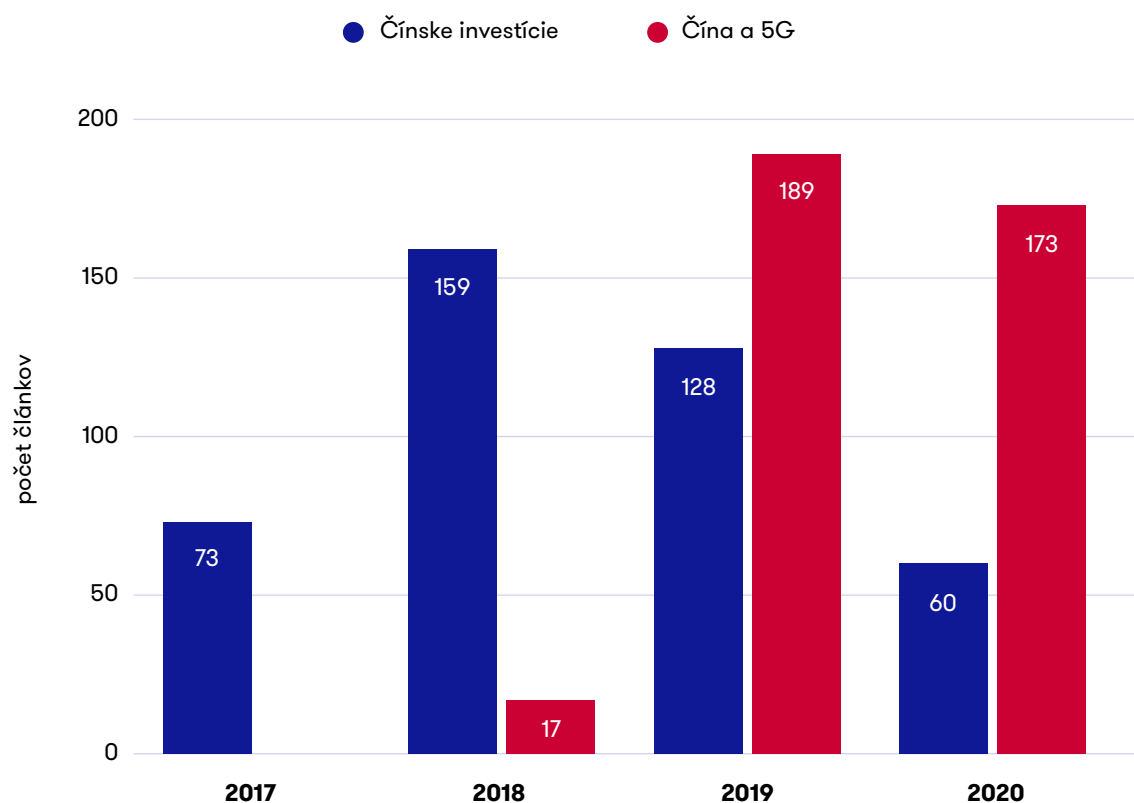
počet relevantných článkov v danom roku

	2017	2018	2019	2020	celkom
Nový čas	0	0	0	0	0
Plus jeden deň	0	0	3	1	4
Pravda	0	4	23	6	33
SME	0	2	12	12	26
Denník N	0	1	4	8	13
TV Markíza	0	1	1	3	5
TV JOJ	0	0	0	1	1
STV 1	0	1	7	9	17
Rádio Expres	0	0	0	0	0
Rádio Slovensko	0	0	14	17	31
Fun rádio	0	0	0	0	0
aktuality.sk	0	0	50	40	90
topky.sk	0	0	8	11	19
sme.sk	0	8	67	65	140
celkom článkov v danom roku	0	17	189	173	379

analýze iba 17 článkov o Číne a 5G, zatiaľ čo v nasledujúcom roku sa ich počet zvýšil jedenásťkrát na 189 článkov. Odvtedy je táto téma základom pokrytia Číny.

Rastúci trend pokrytia Číny v súvislosti s 5G bol vyvolaný globálnou diskusiou o kybernetickej bezpečnosti, najmä medzi slovenskými spojencami a členmi NATO v EÚ. Najväčšie mediálne pokrytie témy bolo zaznamenané v máji 2019 po tom čo americký prezident Donald Trump prakticky zakázal všetky interakcie medzi americkými spoločnosťami a Huawei. Napriek tomu, že 5G získalo v posledných dvoch rokoch väčšiu trakciu ako téma čínskych investícií, v roku 2020 v porovnaní s rokom 2019 stále môžeme pozorovať malý pokles počtu textov zaoberajúcich sa Čínou a otázkou 5G. Je to pravdepodobne kvôli prebiehajúcej pandémie COVID-19, kedy sa pozornosť médií venovaná Číne pravdepodobne presunula smerom k témam súvisiacim s pandemiou.

GRAF 5: POROVNANIE POKRYTIA TÉM ČÍNSKÝCH INVESTÍCIÍ A ČÍNY A 5G V ANALYZOVANÝCH SLOVENSKÝCH MÉDIÁCH (7/2017–2020)

Pokiaľ ide o jednotlivé médiá, témami spojenými s Čínou sa televízne a rozhlasové stanice, ako aj rôzne bulvárne médiá zaoberali iba zriedka, a to aj napriek tomu, že sú hlavnými mienkotvornými platformami v krajine.

KEĎ CITY VYPRCHAJÚ

V obidvoch témach prevláda neutrálne pokrytie v médiách, pričom negatívne pokrytie je častejšie ako pozitívne. Je zaujímavé, že téma čínskych investícií priťahuje

negatívnejšie pokrytie v porovnaní s otázkou 5G, pravdepodobne kvôli tomu, že otázka čínskych investícií má v slovenskom verejnom diskurze dlhšiu históriu, a preto mala čas vyvinúť sa v živšiu debatu v porovnaní s celkom novou témou 5G.

Z analyzovaných textov, ktoré sa zaoberali čínskymi investíciami, bolo 71 percent kódovaných ako neutrálne, 22 percent článkov ako negatívnych, zatiaľ čo iba 8 percent článkov sa k téme vyjadrovalo pozitívne. Zatiaľ čo v roku 2017 bolo iba 14 percent textov o čínskych investíciách negatívnych, v roku 2020 sa podiel negatívnych článkov zdvojnásobil (28 percent). Pozitívne pokrytie čínskych investícií sa zároveň zvyšovalo až do roku 2019, keď bol pozitívny podiel najvyšší (10 percent) a potom o rok neskôr prudko poklesol na iba 2 percentá. Prudký pokles pozitívneho pokrytia čínskych investícií možno pripísať vnútro politickej zmene, ktorá sa na Slovensku udiala začiatkom roku 2020. Do marca 2020 vládla Slovensku vládna koalícia, ktorej hlavným aktérom bol SMER-SD, ktorá dominovala slovenskej politike od roku 2006 do 2020. Politici zo SMERu, ako aj ich partneri zo Slovenskej národnej strany, typicky zastávajú pročínske pozície v zahraničnej politike, opakovane chváliac potenciál čínskych investícií na Slovensku. Nová slovenská vláda, ktorá sa ujala moci po voľbách vo februári 2020, sa skladá z pravicových politických strán, ktoré zaujímajú skeptickejší pohľad na Čínu a potenciálne čínske investície na Slovensku, pričom potenciál bezpečnostných rizík týchto investícií u nich vyvoláva obavy.

V porovnaní s diskurzom o čínskych investíciách bola medializácia Číny a 5G menej polarizovaná – až 90 percent článkov bolo neutrálnych, iba 8 percent bolo negatívnych a 2 percentá pozitívne.

Účasť Číny na výstavbe 5G sietí je relatívne novou témou v slovenskom mediálnom diskurze, pretože sa začala objavovať až v roku 2018. Aj keď bol počet článkov publikovaných v roku 2018 nízky, stále je pozoruhodné, že v danom roku neboli uverejnené žiadne negatívne články. Významná väčšina pokrytia v roku 2018 bola neutrálna (88 percent), zatiaľ čo 12 percent článkov bolo pozitívnych. Iba o dva roky neskôr, v roku 2020, bola situácia výrazne odlišná – asi 12 percent publikovaných článkov bolo negatívnych, zatiaľ čo iba 3 percentá článkov o Číne a 5G mali pozitívny naratív (zvyšok bol neutrálny).

Napriek tomu, že sa celkový diskurz o Číne časom zhoršuje, skúmané médiá sa veľmi líšia v spôsobe, akým sa venovali týmto dvom témam. Mediá, ktoré mali povest blízkosti ku vláde SMERu – SD, mali tendenciu byť o niečo pozitívnejšie pri pokrývaní tém o Číne v porovnaní s médiami, o ktoré sú typicky voči SMERu kritickejšie. Túto situáciu dobre ilustruje verejnoprávna televízna stanica STV1, kde neboli odvysielané žiadne negatívne príspevky týkajúce sa Číny a 5G. Spomedzi súkromných denníkov (okrem bulvárnych denníkov) denník Pravda vyniká v porovnaní so svojou konkurenciou (SME, Denník N). Zatiaľ čo v denníku Pravda nebolo pokrytie ani jednej z tém obzvlášť pozitívne, mediálny diskurz osciloval v neutrálnej oblasti (93 percent článkov o investíciách a 88 percent textov o 5G). Dva ďalšie denníky však zaznamenali vo svojom pokrytí výrazne negatívny sentiment. Tretina článkov o čínskych investíciách a 46 percent článkov o 5G sieti v Denníku N mala negatívny tón, zatiaľ čo 53 percent článkov zameraných na investície a 31 percent článkov o Číne a 5G, ktoré sa objavili v SME, boli negatívne. Je však potrebné poznamenať, že Denník N publikoval aj vyšší podiel pozitívnych článkov o investíciách než Pravda.

Aj keď bulvárne médiá venovali témam týkajúcich sa Číny oveľa menší priestor, spôsob, akým o nich podávajú správy, si stále vyžaduje pozornosť, pretože priťahujú oveľa väčší podiel obyvateľstva v porovnaní s tradičnými médiami. Predchádzajúci výskum MapInfluenCE zistil, že bulvárne plátky majú tendenciu pokrývať Čínu veľmi odlišným spôsobom v porovnaní so zvyškom médií, a to výrazne negatívnejšie, keď podiel negatívnych článkov dokonca prevyšuje podiel neutrálnych textov.¹⁵ Aktuálny výskum však ukazuje, že to neplatí pre témy čínskych investícií a 5G. V tomto prípade sa ich pokrytie významne nelíši od ostatných médií, keďže taktiež prevládalo neutrálne pokrytie. V prípade 5G mali bulvárne médiá 87 percent neutrálnych článkov, za nimi nasledovalo 9 percent pozitívnych a 4 percentá negatívnych článkov. Pokiaľ ide o investície, dve tretiny článkov boli neutrálne, zvyšných 20 percent bolo negatívnych a 13 percent pozitívnych.

Zaujímavý trend je možné pozorovať na príklade denníka SME a jeho sprievodného online portálu (do slovenského datasetu bolo zahrnuté iba jedno takéto médium). Pokiaľ ide o obe témy, tlačaná verzia mala v porovnaní s online verziou podstatne negatívnejšie pokrytie. Viac ako polovica článkov o čínskych investíciách, ktorá sa objavila v tlačenej verzii denníka SME, mala negatívny sentiment, zatiaľ čo v online forme bolo negatívne ladených iba 20 percent. Pokrytie 5G sa riadi rovnakou logikou. Dôvod sa zdá byť celkom jasný. Online médiá majú vďaka svojej prakticky neobmedzenej kapacite tendenciu prenášať viac každodenných správ v porovnaní s ich tlačnou formou, ktorá sa skôr zameriava na články poskytujúce širší kontext, hlbšiu analýzu a hodnotenie predmetnej témy. Svedčí o tom množstvo článkov pripisovaných tlačovej agentúre TASR (tá sa spravidla drží uvádzania správ dňa bez ich komentovania) – zatiaľ čo v online verzii SME viac ako 40 percent článkov bolo pripísaných TASR, v tlačenej verzii sa nevyskytol žiadny. Bolo by však prínosné vykonať ďalší výskum, na základe ktorého by sme boli schopní potvrdiť tento trend aj v prípade iných médií, ktoré majú online aj tlačnú verziu.

MEDZI RIZIKAMI A EKONOMICKÝMI KOMPROMISMI

V oboch témach prinieslo mediálne pokrytie množstvo podtém. Dohromady sme identifikovali 248 rôznych tém, ktoré súviseli s pokrytím čínskych investícií, a 141 tém spomenutých v diskusiách o Číne a 5G.

Prevažná väčšina textov zaoberajúcich sa zapojením Číny do sietí 5G sa prirodzene zamerala na dvoch hlavných čínskych dodávateľov technológie – Huawei a ZTE. Táto téma bola nastolená v 85 percentách všetkých článkov. Medzi zostávajúcimi témami, ktoré sa dostali do top 10, boli články zamerané na čínsku špionáž (36 percent), národnú bezpečnosť (25 percent), konflikt medzi USA a Čínou (25 percent), kybernetickú bezpečnosť (17 percent), Čínsku komunistickú stranu a jej režim (15 percent), obchodnú vojnu (12 percent), konkurentov spoločností Huawei a ZTE – Nokia, Ericsson a Samsung (12 percent), kritickú infraštruktúru (8 percent) a ľudské práva (8 percent).

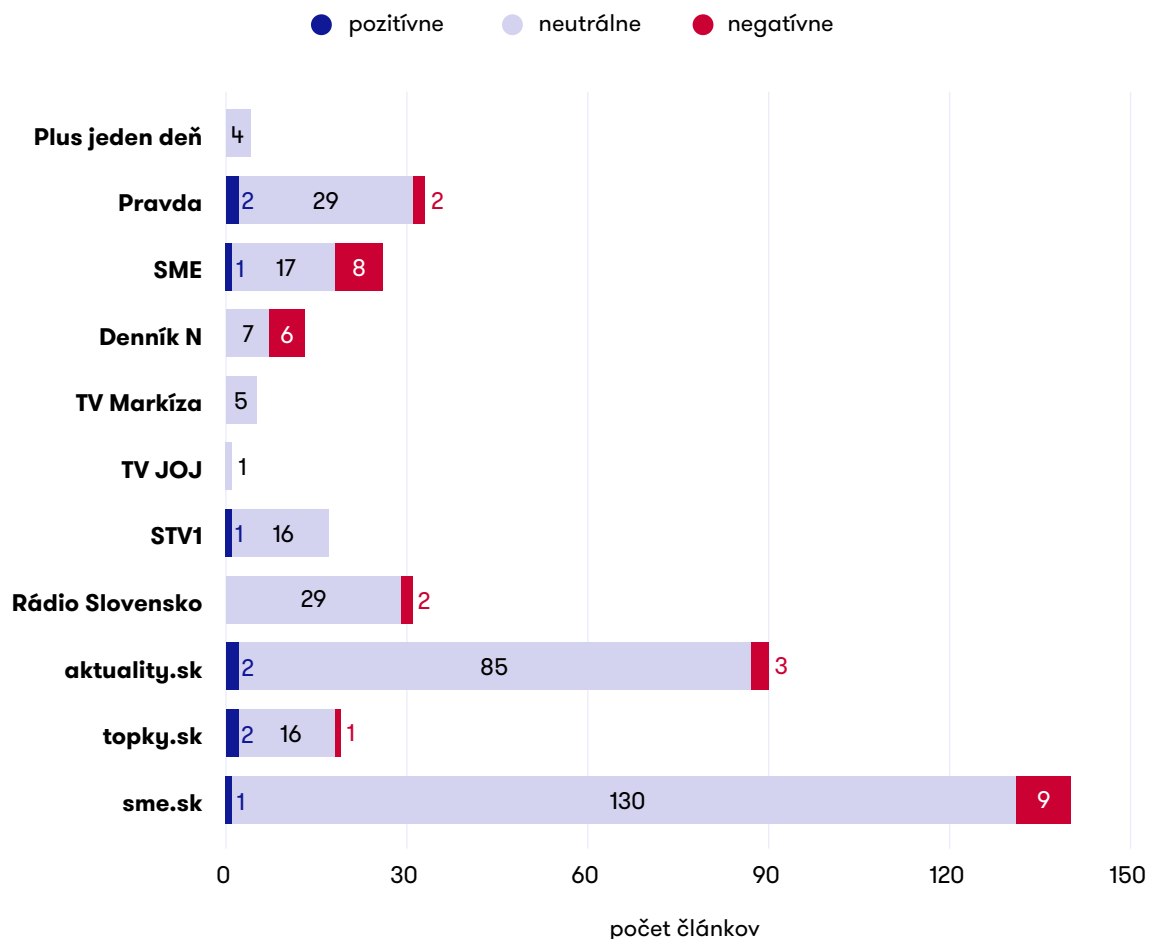
Nie je prekvapením, že články, ktoré obsahovali vyššie spomenuté témy, mali mierne negatívny sentiment. Jedinou výnimkou boli články, venujúce sa otázke obchodnej vojny, ktoré mali tendenciu mierne pozitívne vykresľovať zapojenie Číny do vývoja 5G. Okrem obchodnej vojny dostalo v článkoch pozitívne hodnotenie iba

OBRÁZOK 1: ZASTÚPENIE KLÍČOVÝCH TÉM SPOJENÝCH S TÉMOU 5G SIETÍ V SPOJITOSTI S ČÍNOU V SLOVENSKÝCH MÉDIÁCH (7/2017-2020)

GRAF 6: SENTIMENT TEXTOV O TÉME 5G SIETÍ V SÚVISLOSTI S ČÍNOU V KONKRÉTNÝCH SLOVENSKÝCH MÉDIÁCH (7/2017-2020)

Staré očakávania – nové obavy. Slovenská debata o čínskych investíciách a 5G sieťach

niekoľko ďalších tém, ktoré však boli prinajlepšom len okrajovo pokryté. Na druhej strane najviac negatívne vyzneli články týkajúce sa ľudských práv, čínskeho režimu alebo kritickej infraštruktúry.

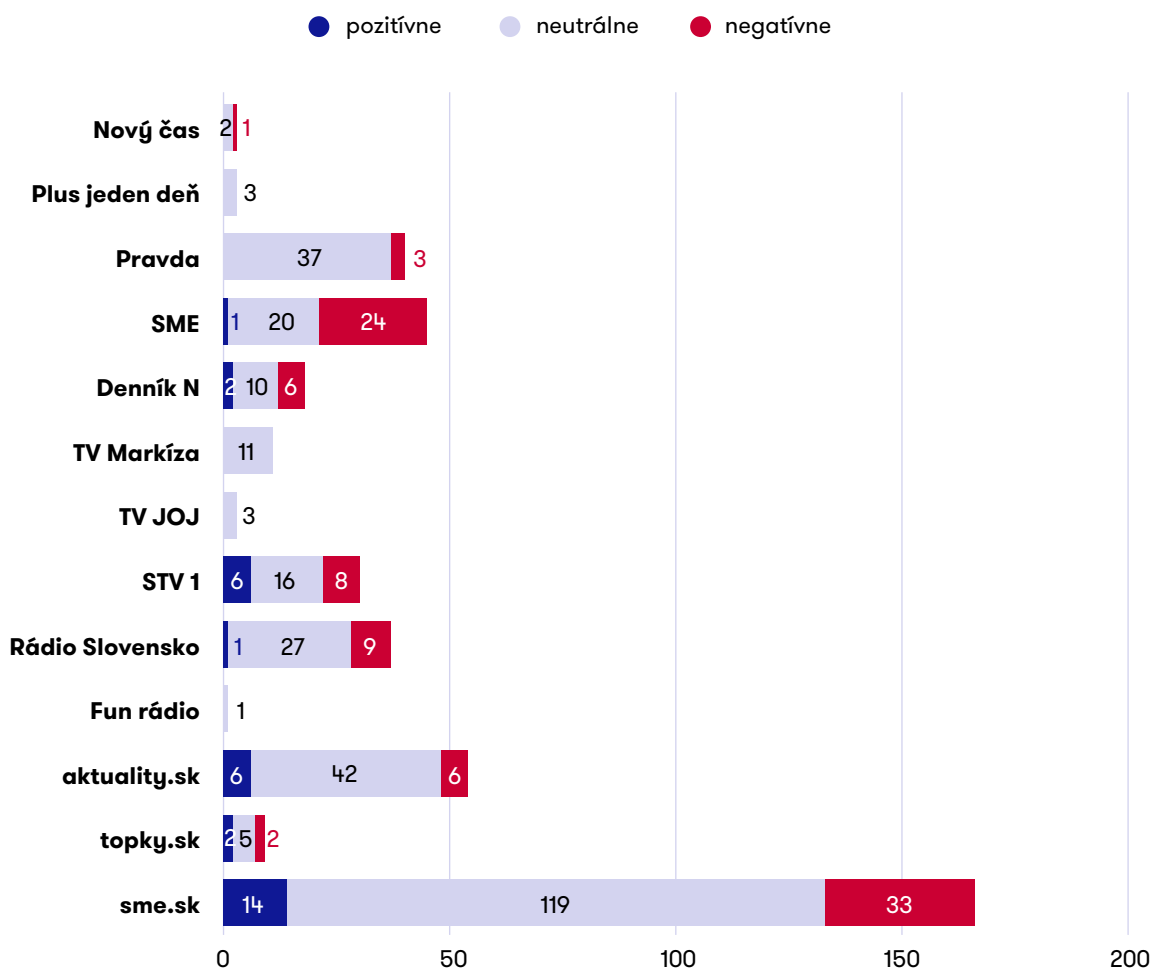
Pokiaľ ide o čínske investície, najčastejšou témou médií boli čínske investície na Slovensku alebo ich nedostatok. Asi 38 percent článkov sa zameralo na túto tému. Druhou najčastejšou témou boli čínske investície v EÚ (32 percent), po ktorých nasledovala infraštruktúra (26 percent). Medzi 10 najčastejších tém patrili aj čínske investície v Česku (25 percent), technológie (21 percent), automobilový priemysel (21 percent), fúzie a akvizície (18 percent), Nová hodvábna cesta (16 percent), bezpečnosť (16 percent) a východné Slovensko (15 percent). Podobne ako v prípade 5G, väčšina z desiatich najčastejších tém mala negatívny sentiment.

OBRÁZOK 2: ZASTÚPENIE KĹÚČOVÝCH TÉM SPOJENÝCH S ČÍNSKÝMI INVESTÍCIAMI V SLOVENSKÝCH MÉDIÁCH (7/2017–2020)

Články o čínskych investíciách na Slovensku boli v priemere neutrálne, s minimálnym príklonom k pozitívnej strane spektra. Akonáhle sa články zamerali na východnú časť Slovenska, ich pokrytie sa stalo pozitívnejším, pretože boli obzvlášť vítané vyhliadky nových investícií v regióne, ktorý trpí ich akútnym nedostatkom. Podobný trend možno pozorovať aj v článkoch zameraných na automobilový priemysel, ktoré pojednávajú o perspektívach prilákania nového investora z Číny na Slovensko. Je zaujímavé, že v diskusiách o čínskych investíciách boli články o čínskych investíciách v Česku najviac negatívne, čo kopíruje diskurz v českých médiách, kde negatívne pokrytie investícií prevažuje nad pozitívnym pokrytím.

GRAF 7: SENTIMENT TEXTOV O ČÍNSKÝCH INVESTÍCIÁCH V KONKRÉTNÝCH SLOVENSKÝCH MÉDIÁCH (7/2017–2020)

DISKUSIU FORMUJÚ TLAČOVÉ AGENTÚRY A POLITICI

Otázka, kto tvorí mediálny diskurz o Číne v súvislosti s dvoma analyzovanými témami, je ešte zaujímavejšia ako otázka, ako diskurz vyzerá. Tu môžu poskytnúť informácie dva typy údajov – údaje o autorstve a údaje o citovaných osobách (odborníci, politici atď.).

Prvé dôležité zistenie sa týka autorstva a spoluautorstva textov. Je zrejmé, že v slovenskom diskurze o Číne zohrávajú dôležitú úlohu tlačové agentúry. Pokiaľ ide o čínske investície, niečo viac ako štvrtinu článkov médiá iba prevzali od rôznych tlačových agentúr. Pri článkoch o Číne a 5G bol tento podiel ešte vyšší. Takmer polovica všetkých článkov o Číne a 5G pochádza z tlačových agentúr. Z tlačových agentúr sa médiá spoliehajú predovšetkým na slovenskú verejnú tlačovú agentúru TASR, za ktorou nasleduje miestna súkromná agentúra SITA. Zaujímavé je, že bola prítomná aj česká tlačová agentúra ČTK, aj keď v menšej miere.

Dve miestne spravodajské agentúry boli prvými dvoma zdrojmi textov k obom skúmaným témam a kumulatívne zodpovedali za 25 percent všetkých článkov o investíciách a 37 percent článkov o 5G. To naznačuje, že významnú časť spravodajstva

venovaného Číne je možné charakterizovať ako každodenné správy, ktoré k témam neposkytujú veľa analytických informácií.

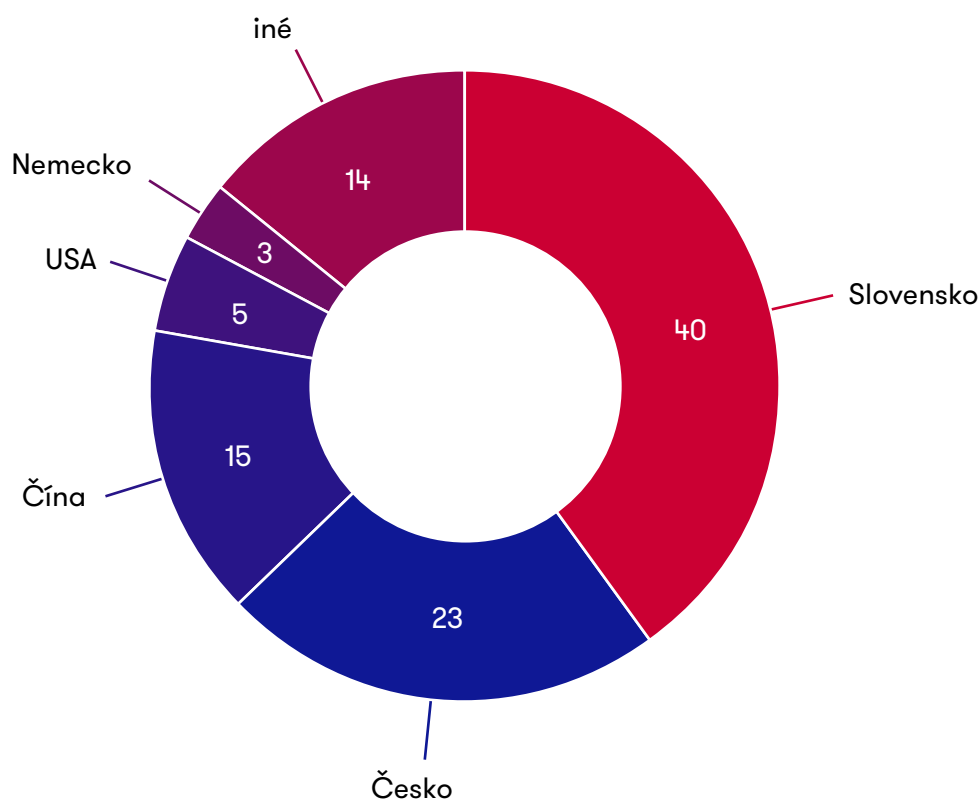
Slovenskí novinári sa spomínaným témam systematickejšie venujú iba zriedka. Okrem tlačových agentúr iba zopár autorov napísalo päť a viac článkov – 11 autorov o investíciách a 6 o 5G. V oboch prípadoch bol najplodnejším autorom Peter Schutz, komentátor denníku SME, ktorý sa javí ako jeden z najskeptickejších píšucich autorov (viac ako polovica jeho článkov má negatívny sentiment). Medzi ďalších často uvádzaných autorov o Číne a 5G patrí Branislav Toma, Andrej Matišák, Matus Krčmárik, Ján Trangel a Lukáš Onderčanin. Pokiaľ ide o investície, okrem Schutza sú častými autormi Jindřich Šídlo, Marek Poracký, Matúš Krčmárik, Branislav Toma, Matej Šimalčík, Anna Šípošová, Iris Kopcsayová, Lukáš Onderčanin, Richard Turcsányi a Tibor Macák. Je zrejmé, že medzi týmito dvoma témami existuje značné prekrývanie autorov.

Koho články citujú je rovnako zaujímavá otázka ako to, kto ich píše, ak nie zaujímavejšia. V oboch prípadoch výskum ukázal, že diskurz slovenských médií o čínskych investíciách a 5G je tvorený predovšetkým neslovenskými aktérmi. V článkoch figurujú slovenskí aktéri v malej miere, účasť slovenských politikov je okrajová.

Spolu sme identifikovali 359 ľudí, ktorí boli citovaní v článkoch zaoberajúcich sa čínskymi investíciami. Z toho iba 32 percent bolo citovaných päť alebo viackrát.

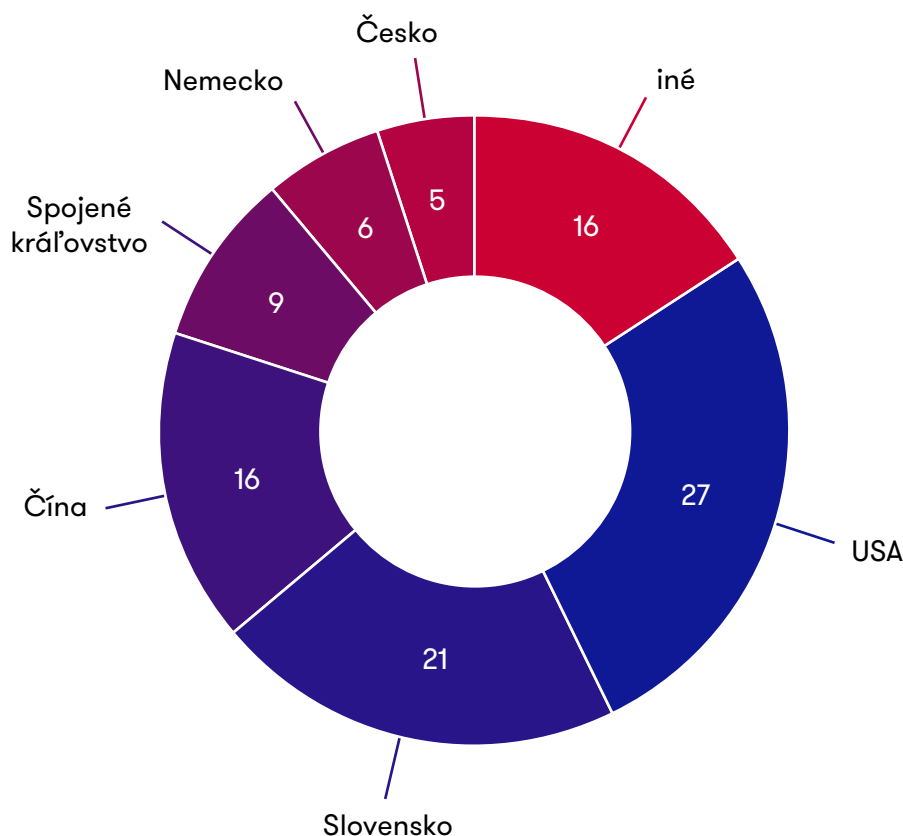
Slováci predstavovali 40 percent citovaných osôb. Zvyšok osôb, ktoré citovali médiá, bol zahraničného pôvodu, najmä z Českej republiky (23 percent), Číny (15 percent), USA (5 percent) a Nemecka (3 percent).

GRAF 8: PODIEL CITOVANÝCH OSÔB (PODĽA KRAJINY PÔVODU) V TEXTOCH O ČÍNSKYCH INVESTÍCIÁCH V SLOVENSKÝCH MÉDIÁCH (7/2017-2020)

Čo sa týka Číny a 5G, články citovali 275 aktérov, z toho 29 percent bolo citovaných päť alebo viackrát. Problém s nedostatkom slovenských hlasov sa výraznejšie dotýka témy 5G. Slováci tvorili iba 21 percent citácií. Slovenské hlasy pri téme o Číne a 5G nedosiahli ani najvyšší podiel v diskurze, keďže americkým aktérom patrilo 27 percent citátov. Okrem Slovákov a Američanov boli často citovaní aj aktéri z Číny

GRAF 9: PODIEL CITOVANÝCH OSÔB (PODĽA KRAJINY PÔVODU) V TEXTOCH K PROBLEMATIKE 5G V SPOJENÍ S ČÍNOU V SLOVENSKÝCH MÉDIÁCH (7/2017-2020)

(16 percent), Spojeného kráľovstva (9 percent), Nemecka (6 percent) a Českej republiky (5 percent).

Nízka prítomnosť slovenských hlasov pri témach súvisiacich s Čínou, najmä v prípade 5G – zásadnej témy z bezpečnostného aj ekonomického hľadiska – poukazuje na väčší problém. Slovensko čelí dlhotrvajúcim problémom s odlivom mozgov, čo má prirodzene dopad aj na oblasť skúmania Číny. Výsledkom je, že Slovensku chýba dostatok odborných znalostí na to, aby bolo možné rozvíjať domáci diskurz o Číne, ako aj rozsiahlu verejnú diskusiu o výzvach, ktoré Čína predstavuje, a slovenské odpovede na ne. Think-tanky opakovane poukazujú na tento problém, riešenie je však v nedohľadne.

Je zaujímavé, že medzi týmito dvoma témami je značný rozdiel v tom, do akej miery je diskurz formovaný politikmi. V oboch prípadoch boli aktérmi číslo jeden politici, hoci nie slovenskí.

Spomedzi tých aktérov, ktorí boli citovaní päťkrát alebo viackrát, boli politici zodpovední za 65 percent citácií ohľadom čínskych investícií. Najcitovanejším bol český prezident Miloš Zeman, po ktorom nasledoval čínsky prezident Xi Jinping. Slovenský politik a bývalý premiér Peter Pellegrini sa umiestnil na treťom mieste. V celkovom súbore dát figurovalo iba päť slovenských politikov medzi aktérmi uvedenými päť alebo viackrát. Z týchto piatich boli štyria z politickej strany SMER-SD (Peter Pellegrini, Robert Fico, Peter Žiga a Richard Raši), čo zdôrazňuje pozornosť, ktorú strana SMER-SD venovala prilákaniu čínskych investícií na Slovensko v rámci celkového prístupu k Číne.¹⁶

Až 81 percent citácií na tému 5G pochádzalo od politikov. Najcitovanejšou osobou bol americký prezident Donald Trump, po ktorom nasledoval bývalý minister zahraničných vecí USA Mike Pompeo a opäť Xi Jinping. Najcitovanejším slovenským aktérom pri téme sietí 5G bol Peter Pellegrini, aj keď tentokrát sa o 8. miesto delil s českým premiérom Andrejom Babišom a francúzskym prezidentom Emmanuelom Macronom. V datase zloženom z textov s tematikou 5G boli identifikovaní iba traja slovenskí politici s viac ako piatimi citátmi (Peter Pellegrini, slovenská prezidentka Zuzana Čaputová a minister zahraničných vecí Ivan Korčok).

Závery a odporúčania

Rozsah mediálneho diskurzu o čínskych investíciách a zapojení Číny do stavby 5G má tendenciu odrážať celkové zmeny v slovenskom prístupe k Číne a vyvíjajúce sa chápanie príležitostí a s nimi spojených bezpečnostných rizík, ktoré Čína predstavuje. Záujem Slovenska o Čínu, najmä po globálnej finančnej kríze, možno charakterizovať ako pragmatické úsilie o ekonomické benefity v podobe nových investícií z Číny. Obdobie, ktoré sme skúmali, však odráža celkové vytriezvenie z čínskych sľubov. Čo sa týka mediálneho pokrytia, prejavilo sa to na klesajúcom záujme o tému čínskych investícií, ako aj na čoraz negatívnejšom sentimente, s akým o tom informovali médiá.

Zároveň sa slovenskí politickí aktéri stávali nielen skeptickejšími voči čínskym ekonomickým príslubom, ale tiež si čoraz viac dávali pozor na potenciálne bezpečnostné riziká, čo odrážalo širšie debaty v EÚ o Číne. Tento trend v tvorbe slovenskej politiky sa prejavil aj v médiách, pretože sa začali čoraz viac zaoberať bezpečnostnými témami, ako je napr. čínska účasť v 5G. Okrem toho sa iba v priebehu troch rokov naratív o Číne a 5G zmenil z mierne pozitívneho na mierne negatívny.

Napriek tomuto vývoju by bolo prehnané tvrdiť, že na Slovensku existuje rozvinutá a komplexná verejná diskusia o Číne. Opak je pravdou, pretože významnú časť mediálneho pokrytia tvoria prevzaté správy pripravené tlačovými agentúrami.

Aj keď diskurz tvoria väčšinou politici, veľká časť z nich je zahraničného pôvodu, predovšetkým z USA, Číny a Českej republiky. Slovenskí politici nie sú v tomto smere významní. Spomedzi politikov s päť a viac citáciami boli v datasete textov o 5G identifikovaní iba traja a v datasete o investíciách piati. Aby sa Čína stala témou plnohodnotnej domácej verejnej diskusie, mali by sa slovenskí politici verejne viac zaoberať rôznymi výzvami, ktoré Čína predstavuje.

Súčasne s tým, ako sa Čína stáva jednou z najdôležitejších zahraničnopolitických otázok v rámci EÚ, by sa politici mali vyhýbať zbytočnej politizácii a populistickému vymedzovaniu diskurzu o Číne. Vytvorenie efektívnej zahraničnej, bezpečnostnej a hospodárskej politiky voči Číne si vyžaduje diskurz založený na faktoch, ktorý je motivovaný národnými záujmami.

Mediálna analýza poukázala na nedostatok miestnych elít so špecifickými znalosťami o Číne a súvisiacich otázkach. Slovensko musí podporovať rozvoj domácej komunity sledujúcej Čínu, čo je dôležitý faktor pri rozvíjaní verejnej diskusie o tom, aké sú slovenské záujmy voči Číne a ako čeliť rôznym výzvam, ktoré Čína predstavuje.

Autori

Matej Šimalčík je výkonný riaditeľ Central European Institute of Asian Studies (CEIAS) v Bratislave.

✉ simalcik@ceias.eu

🐦 [@matejsimalcik](https://twitter.com/matejsimalcik)

Ivana Karásková, Ph.D., je zakladateľkou a vedúcou projektov MapInfluenCE a China Observers in Central and Eastern Europe (CHOICE) a výskumníčkou Asociácie pre medzinárodné otázky v Prahe.

✉ ivana.karaskova@amo.cz

🐦 [@ivana_karaskova](https://twitter.com/ivana_karaskova)

O MapInfluenCE

MapInfluenCE je medzinárodný projekt, ktorý bol známy vo svojej počiatočnej fáze ako ChinfluenCE (2017-2020). Prostredníctvom série výstupov prispievame k formovaniu odbornej i verejnej diskusie o čínskom a ruskom vplyve v strednej Európe. Výsledky nášho výskumu citovali domáce i zahraničné médiá (New York Times, BBC, Al Jazeera, Le Monde, Deutsche Welle a ďalšie). Našu prácu sme prezentovali v národných parlamentoch aj na pôde Európskeho parlamentu.

Zameriavame sa na skúmanie vplyvu autoritárskych režimov na krajiny strednej Európy – od čínskeho vplyvu na médiá, prenikanie do akademickej sféry, pôsobenie na miestnych politikov a politiku, až po súhru medzi čínskym a ruským vplyvom, propagandu, dezinformácie alebo hybridné operácie Ruska a Číny. Prepájame akademický výskum s advokačnou činnosťou a ponúkame odporúčania, ako vplyvovým operáciám lepšie čeliť a zvýšiť odolnosť spoločnosti.

Naši analytici na Čínu a Rusko pochádzajú z akademickej, výskumnej či neziskovej sféry v Českej republike, na Slovenska, v Poľska a Maďarsku. Máme ale presah aj za hranice strednej Európy, keď spolupracujeme s európskymi, americkými i ázijskými výskumnými inštitúciami (napr. MERICS, CEPA, CAP a pod.), komentujeme ruskej pôsobenie v krajinách Východného partnerstva, čínsky vplyv vo svete alebo vzťahy EÚ s Ruskom a Čínou.

Projekt MapInfluenCE bol vytvorený a je koordinovaný Asociáciou pre medzinárodné otázky (AMO) so sídlom v Prahe.

SLEDUJTE NÁS!

www.mapinfluence.eu

www.twitter.com/MapInfluenceEU

[@MapInfluenceEU](#) a [#MapInfluenCE](#)

O AMO

AMO je mimovládna organizácia založená v roku 1997 na účely výskumu a vzdelávania v oblasti medzinárodných vzťahov. Tento popredný zahraničnopolitický think-tank nie je spätý so žiadnou politickou stranou ani ideológiou. Svojou činnosťou podporuje aktívny prístup k zahraničnej politike, poskytuje nestrannú analýzu medzinárodného diania a otvára priestor pre fundovanú diskusiu.

NA DOSAHOVANIE SVOJICH CIEĽOV SA AMO PODIELA NA:

- formulovaní a zverejňovaní brífingov, akademických článkov a policy paperov,
- organizovaní medzinárodných konferencií, seminárov pre expertov, okrúhlych stolov a verejných debát,
- organizovaní vzdelávacích projektov,
- kritickom hodnotení a komentovaní aktuálneho diania pre miestnu a medzinárodnú tlač,
- vytváraní podmienok pre formovanie novej generácie expertov,
- podpore záujmu o medzinárodné vzťahy v širšom verejnom povedomí,
- spolupráci s podobnými miestnymi a medzinárodnými inštitúciami.

VÝSKUMNÉ CENTRUM AMO

Výskumné centrum AMO je popredný český think tank, neviazaný na žiadnu politickú stranu alebo ideológiu. Centrum svojimi aktivitami podporuje aktívny prístup k zahraničnej politike, poskytuje nezávislú analýzu aktuálneho politického diania a podporuje expertnú i verejnú debatu na tieto témy. Hlavným cieľom Výskumného centra je systematické sledovanie, analýza a komentovanie medzinárodných vzťahov so špeciálnym zameraním na českú zahraničnú politiku.

SLEDUJTE NÁS NA SOCIÁLNYCH SIEŤACH!

- www.facebook.com/AMO.cz
- www.twitter.com/AMO_cz
- www.youtube.com/AMOCz
- www.linkedin.com/company/AMOCz
- www.instagram.com/AMO.cz

O CEIAS

Central European Institute of Asian Studies (CEIAS) je nezávislý think tank s pobočkami v Bratislave (Slovensko), Olomouci (Česká republika) a Viedni (Rakúsko). Hlavným cieľom CEIAS je šíriť poznatky o Ázii medzi akademikmi, akademičkami, odborníkmi a odborničkami v strednej Európe, ako aj mimo nej, a zároveň informovať verejnosť o stredoeurópskych aktivitách v Ázii.

Za týmto účelom CEIAS realizuje a publikuje vlastný výskum, organizujeme verejné semináre a konferencie, podporujeme vzdelávanie v oblasti relevantných ázijských tém a komunikuje s médiami. Aktivity CEIAS sú zamerané najmä na medzinárodné vzťahy a bezpečnostné štúdiá vo východnej, juhovýchodnej, južnej a strednej Ázii. CEIAS spolupracuje s množstvom expertov a podobnými organizáciami v regióne i mimo neho.

AKTIVITY CEIAS MÔŽETE SLEDOVAŤ AJ NA SOCIÁLNYCH SIEŤACH

- www.facebook.com/CEIASeu
- twitter.com/CEIAS_eu
- www.instagram.com/ceias_eu
- www.linkedin.com/company/ceias-eu

Zdroje

- 1 Ivana Karásková, Tamás Matura, Richard Q. Turcsányi a Matej Šimalčík. Central Europe for Sale: The Politics of Chinese Influence. Policy paper 3/2018, Praha: Asociácia pre medzinárodné otázky (AMO), 2018, https://www.amo.cz/wp-content/uploads/2018/04/AMO_central-europe-for-sale-the-politics-of-chinese-influence.pdf.
- 2 Tamtiež.
- 3 Agnieszka Ostrowska. Great Expectations: China's Image in Polish Mainstream Media and Among Elites. Policy paper 6/2019, Varšava: Centre for International Relations, 2019, https://www.amo.cz/wp-content/uploads/2019/09/PP-CHINAS-IMAGE-IN-THE-POLISH-MAINSTREAM-MEDIA-AND-AMONG-THE-ELITES_FINAL-1.pdf.
- 4 „Skríning priamych zahraničných investícií“, Európska komisia, 10. apríla 2019, <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2006>.
- 5 Ivana Karásková, Tamás Matura, Richard Q. Turcsányi a Matej Šimalčík. Central Europe for Sale: The Politics of Chinese Influence. Policy paper 3/2018. Praha: Asociácia pre medzinárodné otázky (AMO), 2018, https://www.amo.cz/wp-content/uploads/2018/04/AMO_central-europe-for-sale-the-politics-of-chinese-influence.pdf.
- 6 Lukáš Valášek a Jan Horák, „Home Credit of wealthiest Czech Petr Kellner has paid for a campaign promoting China“, Aktuálně, 11. decembra 2019, <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/home-creditppf-petr-kellner-campaign-china/r-265579361bf511ea926e0cc47ab5f122/>.
- 7 Jakub Zelenka a Lukáš Prchal, „Jak vznikl výhružný dopis Kuberovi“, Deník N, 30. marca 2020, <https://denikn.cz/329631/jak-vznikl-vyhruzny-dopis-kuberovi-u-cinske-ambasady-ho-objednal-hradni-kancler-mynar/>.
- 8 Jan Sedlák, „Huawei se bojí vyloučení ze stavby 5G sítí v ČR. Může to stát 38 miliard, varuje“, Lupa.cz, 3. apríla 2020, <https://www.lupa.cz/aktuality/huawei-se-boji-z-vyloucení-ze-stavby-5g-siti-v-cr-muze-to-stat-38-miliard-varuje/>.
- 9 Janek Kroupa, „Počet dětí, zájmy, majetek. Český Huawei podle exmanažerů řeší klienty s lidmi z čínské ambasády“, iRozhlas.cz, 22. júla 2019, https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/kauza-huawei-cina-spionaz-citlive-udaje-klientu-cesty-do-zahranici-gdpr_1907220600_per.
- 10 Ivana Karásková, Alicja Bachulska, Tamás Matura a Matej Šimalčík. Careful or Careless? Debating Chinese investment and 5G technology in Central Europe. MapinfluenCE Policy Paper. Praha: Asociace pro mezinárodní otázky (AMO), 2021, https://mapinfluence.eu/wp-content/uploads/2021/06/Mapinfluence_policy-paper_careful-or-careless_A4_web_09-1.pdf.
- 11 S krátkym intermezzom v rokoch 2010 až 2012, keď strana SDKÚ pod vedením Ivety Radičovej vytvorila krátkodobú vládnú koalíciu centristických a pravicových strán.
- 12 Matej Šimalčík, „Image of China in Slovakia: ambivalence, adoration, and fake news“, Asia Europe Journal, 3. marca 2021, <https://link.springer.com/article/10.1007/s10308-021-00597-4>. Matej Šimalčík et al. Perception of China among V4 Political Elites. Bratislava: CEIAS, 2019, <https://ceias.eu/perception-of-china-among-v4-political-elites/>.
- 13 Ivana Karásková, Tamás Matura, Richard Q. Turcsányi a Matej Šimalčík. Central Europe for Sale: The Politics of Chinese Influence. Policy paper 3/2018, Praha: Asociácia pre medzinárodné otázky (AMO), 2018, https://www.amo.cz/wp-content/uploads/2018/04/AMO_central-europe-for-sale-the-politics-of-chinese-influence.pdf.

- 14 Matej Šimalčík, "China in the Slovak Security Strategy: A Step in the Right Direction?", China Observers in Central and Eastern Europe (CHOICE), 3. februára 2021, <https://chinaobservers.eu/china-in-the-slovak-security-strategy-a-step-in-the-right-direction/>
- 15 Ivana Karásková, Tamás Matura, Richard Q. Turcsányi a Matej Šimalčík. Central Europe for Sale: The Politics of Chinese Influence. Policy paper 3/2018, Praha: Asociácia pre medzinárodné otázky (AMO), 2018, https://www.amo.cz/wp-content/uploads/2018/04/AMO_central-europe-for-sale-the-politics-of-chinese-influence.pdf.
- 16 Matej Šimalčík, "Image of China in Slovakia: ambivalence, adoration, and fake news", Asia Europe Journal, 3. marca 2021, <https://link.springer.com/article/10.1007/s10308-021-00597-4>.

